DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)
1. april 1993 *

I sag C-256/91,

angående en anmodning, som Bundesfinanzhof i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Emsland-Stärke GmbH

mod

Oberfinanzdirektion München,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af den fælles toldtarif som affattet ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 2587/91 af 26. juli 1991 om ændring af bilag I til Rådets forordning (EØF) nr. 2658/87 om told- og statistiknomenklaturen og den fælles toldtarif (EFT L 259, s. 1),

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.N. Kakouris, og dommerne M. Diez de Velasco og P.J.G. Kapteyn,

generaladvokat: G. Tesauro
justitssekretær: ekspeditionssekretær H.A. Rühl,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Emsland-Stärke GmbH ved advokat B. Festge, Hamburg

* Processprog: tysk.

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved B. Rodríguez Galindo, Kommissionens Juridiske Tjeneste, og A. Ridout, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, bistået af advokat Hans-Jürgen Rabe, Hamburg,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 12. november 1992,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 16. december 1992,

afsagt følgende

Dom

1 Bundesfinanzhof har ved kendelse af 20. august 1991 indgået til Domstolen den 10. oktober 1991 i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt fire præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af den fælles toldtarif som affattet ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 2587/91 af 26. juli 1991 om ændring af bilag I til Rådets forordning (EØF) nr. 2658/87 om told- og statistiknomenklaturen og den fælles toldtarif (EFT L 259, s. 1).

2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en tvist mellem sagsøgeren i hovedsagen, Emsland-Stärke GmbH (herefter benævnt »Emsland-Stärke«), og sagsøgte i hovedsagen, Oberfinanzdirektion München, om tarifering af et stivelsesprodukt, der betegnes som »stivelsesester F 2000«.

3 Dette stivelsesprodukt er et pulver, hvis mikroskopiske billede består af granulært kartoffelstivelse (stivelsesindhold (bestemt ved Ewers' metode) 99 vægtprocent,

henholdsvis 81,1 vægtprocent ved forsukringsmetoden; acetylindhold 0,65, henholdsvis 0, 67 vægtprocent). Pulveret er fremstillet af kartoffelstivelsesester, der er udvundet ved en alkalisk katalyse af kartoffelstivelse med vinylacetat, og som efter fjernelse af acetaldehyd og efter neutralisering er tilsat yderligere stivelse og derefter tørret.

4 Ifølge forelæggelseskendelsen er dette produkt bestemt til anvendelse til overfladebehandling og som coatemasse i papirindustrien og som stive- og appreturmiddel i tekstilindustrien. Efter sin beskaffenhed er det også anvendeligt til konsum, selv om det ikke er tilladt at bringe det i omsætning som næringsmiddel i henhold til den for hovedsagen gældende nationale levnedsmiddellov.

5 Den 13. december 1988 meddelte sagsøgte sagsøgeren en bindende tariferingsoplysning, hvorefter det pågældende stivelsesprodukt skulle tariferes som »andre«, ikke andetsteds tariferede, tilberedte næringsmidler fremstillet af stivelse i underposition 1901 90 90 i den kombinerede nomenklatur.

6 Sagsøgeren anlagde sag til prøvelse af denne tarifering ved Bundesfinanzhof. Efter sagsøgerens opfattelse skal det pågældende produkt tariferes i underposition 3505 10 50 i den kombinerede nomenklatur. Selskabet har anført, at fremstillingsmetoden er uden betydning for tariferingen som esterificeret stivelse; derimod er det forholdet mellem stivelse og acetylindhold, dvs. produktets analytiske kendetegn, der er afgørende. Er acetylindholdet over 0,5 vægtprocent og stivelsesandelen under 95 vægtprocent, skal varen tariferes i underposition 3505 10 50. Sagsøgte har derimod anført, at ordlyden af underposition 3505 10 50 ikke kan forstås sådan, at stivelse skal tariferes i samme position som stivelsesester alene på grund af dets forhøjede acetylindhold og uden hensyntagen til fremstillingsprocessen.

7 I sin bedømmelse af sagen har Bundesfinanzhof udtrykt betænkelighed med hensyn til den af parterne foreslåede tarifering af det pågældende produkt. Der er ikke tilstrækkelig begrundelse for at tarifere produktet i pos. 1901 (tilberedte næringsmidler fremstillet af stivelse), da det ikke er bestemt til konsum. Tarifering i under-

position 3505 10 50 (stivelse, esterificeret eller etherificeret) er heller ikke begrundet. Bundesfinanzhof har i denne forbindelse anført, at selv om blandinger af umodificeret kartoffelstivelse og acetyleret kartoffelstivelse med et stivelsesindhold på 95 vægtprocent eller derover og et acetylindhold på mindre end 0,5 vægtprocent på grund af det lave acetylindhold skal tariferes som stivelse i pos. 1108, og ikke som esterificeret stivelse i underposition 3505 10 50, kan man ikke heraf udlede, at tilsvarende blandinger alene på grund af deres noget højere acetylindhold skal henføres under underposition 3505 10 50. En tarifering i pos. 3809 (stive-, appretur- og bindemiddel af stivelse eller tilberedte appretur- og bejdsemidler af den art, der anvendes i tekstil-, papir-, læderindustrien mv.), eller, hvis man anser umodificeret kartoffelstivelse for at være det stof, der er karaktergivende for produktet, i underposition 1108 13 00 (kartoffelstivelse) kommer også i betragtning.

8 Bundesfinanzhof har herefter udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal den fælles toldtarif — den kombinerede nomenklatur — fortolkes således, at et stivelsesprodukt (stivelsesindhold (bestemt ved Ewers' metode) 99 vægtprocent, henholdsvis 81,1 vægtprocent ved forsukringsmetoden; acetylindhold 0,65, henholdsvis 0,67 vægtprocent), der er bestemt til anvendelse i papir- og tekstilindustrien, men som efter sin beskaffenhed også kan anvendes til konsum, selv om det ikke er tilladt i henhold til levnedsmiddellovgivningen, tariferes som ikke andetsteds tariferede tilberedte næringsmidler fremstillet af stivelse i underposition 1901 90 90? Produktet består af umodificeret kartoffelstivelse, tilsat neutraliseret kartoffelstivelsesester, som er befriet for acetaldehyd.

2) Såfremt spørgsmål 1 besvares benægtende, ønskes det oplyst, om toldtariffen skal fortolkes således, at et produkt som det i spørgsmål 1 beskrevne skal anses for 'esterificeret' og således tariferes som esterificeret stivelse i underposition 3505 10 50.

3) Såfremt spørgsmål 2 besvares benægtende, ønskes det oplyst, om toldtariffen skal fortolkes således, at et produkt, der er som det i spørgsmål 1 beskrevne,

men hvis bestemmelse ikke kan fastslås på grundlag af dets sammensætning og frembydelse, skal tariferes som ikke andetsteds tariferede præparater, der anvendes i tekstil- og papirindustrien, på basis af stivelse, i pos. 3809.

4) Såfremt spørgsmål 3 besvares benægtende, ønskes det oplyst, i hvilken anden position det i spørgsmål 1 beskrevne produkt skal tariferes.«

9 Hvad nærmere angår hovedsagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de skriftlige indlæg, der er indgivet til Domstolen, henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

10 Med sine fire præjudicielle spørgsmål, der bør gennemgås under ét, ønsker den nationale retsinstans i det væsentlige at få oplyst, i hvilken position i den fælles toldtarif — den kombinerede nomenklatur — man skal tarifere et stivelsesprodukt (stivelsesindhold (bestemt ved Ewers' metode) 99 vægtprocent eller 81,1 vægtprocent ved forsukringsmetoden; acetylindhold 0,65, henholdsvis 0,67 vægtprocent), som består af umodificeret kartoffelstivelse, tilsat neutraliseret kartoffelstivelsesester, der er befriet for acetaldehyd, og som er bestemt til anvendelse i papir- og tekstilindustrien, men som efter sin beskaffenhed også kan anvendes til konsum, selv om dette ikke er tilladt i henhold til levnedsmiddellovgivningen.

11 Det bemærkes indledningsvis, at ifølge Domstolens faste praksis (jf. navnlig dom af 8.12.1977, sag 62/77, Carlsen-Verlag, Sml. s. 2343, præmis 3, og af 7.3.1990, forenede sager C-153/88 — C-157/88, Fauque m.fl., Sml. I, s. 649, præmis 10) skal det afgørende kriterium for den toldretlige tarifering af varer almindeligvis søges i deres objektive karakteristika og særegenheder, således som disse er bestemt i ordlyden af de pågældende positioner i den fælles toldtarif (herefter benævnt »FTT«) og af bestemmelserne til afsnittene eller kapitlerne.

12 »Kartoffelstivelse« er opført under kapitel 11 i den kombinerede nomenklatur, nærmere bestemt i underposition 1108 13 00.

13 Ifølge bestemmelse 1, litra b), til kapitel 11 omfatter dette kapitel ikke stivelse henhørende under pos. 1901. Ifølge de forklarende bemærkninger til pos. 1108 er dextrin og anden modificeret stivelse (pos. 3505) samt tilberedte glitte- eller appreturmidler fremstillet af stivelse (pos. 3809) også undtaget fra pos. 1108.

14 For at afgøre, om det pågældende stivelsesprodukt henhører under underposition 1108 13 10, skal det først undersøges, om det udgør et af de stivelsesprodukter, der henhører under de positioner, som ifølge de ovennævnte forklarende bemærkninger ikke er omfattet af kapitel 11 i den kombinerede nomenklatur.

15 Pos. 1901 i den kombinerede nomenklatur omfatter tilberedte næringsmidler af stivelse, der ikke er tariferet andetsteds. Ifølge de forklarende bemærkninger til denne position er disse tilberedte næringsmidler ofte bestemt til hurtig fremstilling af drikkevarer, grød, næringsmidler til børn eller diætkost, og de kan også udgøre halvfabrikata til næringsmiddelindustrien.

16 Denne position omfatter altså kun produkter, der er bestemt til anvendelse enten som næringsmidler eller som halvfabrikata i næringsmiddelindustrien. Ifølge forelæggelseskendelsen er det pågældende stivelsesprodukt ganske vist egnet til konsum, men det er dog bestemt til anvendelse i papir- og tekstilindustrien. Som Domstolen har fastslået i dom af 23. marts 1972 (sag 36/71, Henck, Sml. s. 67, org. ref.: Rec. s. 187), kan en vares bestemmelse være et objektivt kendetegn for dens tarifering i den fælles toldarif.

17 Heraf følger, at det omtvistede produkt ikke kan tariferes i pos. 1901 i den fælles toldtarif.

18 Hvad dernæst angår pos. 3505 i den fælles toldtarif, skal det undersøges, om det pågældende produkt kan anses for at være esterificeret stivelse og derfor skal tariferes i underposition 3505 10 50.

19 Pos. 3505 omfatter bl.a. modificeret stivelse, navnlig esterificeret stivelse (underposition 3505 10 50). Ifølge de forklarende bemærkninger til pos. 3505 i det harmoniserede system fremstilles modificeret stivelse ved omdannelse af stivelse under indvirkning af varme, kemikalier (f.eks. syrer, alkalier ...) eller diastase, samt ved f.eks. oxidering, esterificering eller etherificering. Undtaget fra positionen er ifølge de forklarende bemærkninger ikke-tilberedt stivelse (pos. 1108) og tilberedte glitte- og appreturmidler på basis af stivelse eller dextrin af den art, der anvendes i papir-, tekstil- og læderindustrien (pos. 3809).

20 Ifølge forelæggelseskendelsen er det omhandlede stivelsesprodukt en blanding bestående af ca. 90% umodificeret kartoffelstivelse og ca. 10% esterificeret stivelse.

21 Ifølge den almindelige tariferingsbestemmelse 3, litra b), vedrørende fortolkningen af den kombinerede nomenklatur tariferes blandinger eller sammensatte varer, bestående af forskellige materialer eller forskellige bestanddele, som om de bestod af det materiale eller den bestanddel, der er karaktergivende, for så vidt udøvelsen af et skøn herover forekommer mulig.

22 Med hensyn til mængdeforholdet mellem umodificeret stivelse og kartoffelstivelsesester er umodificeret stivelse blandingens karaktergivende bestanddel. Af sagens

akter fremgår det nemlig ikke, at kartoffelstivelsesesteren præger blandingens egenskaber på en sådan måde, at den kan anses for blandingens karaktergivende bestanddel. Tværtimod ændres karakteren af den umodificerede stivelse ifølge en i forelæggelseskendelsen anført sagkyndig erklæring fra Bundesforschungsanstalt für Getreide-und Kartoffelverarbeitung ikke ved tørblanding med kartoffelstivelsesester.

23 Derfor er det udelukket at tarifere det pågældende stivelsesprodukt som esterificeret stivelse i underposition 3505 10 50.

24 Hvad for det tredje angår pos. 3809 i den fælles toldtarif, omfatter kapitel 38 diverse kemiske industriprodukter, herunder produkter tilberedt på basis af stivelse eller stivelsesprodukter af den art, der anvendes i tekstil-, papir- eller læderindustrien eller i nærstående industrier, ikke andetsteds tariferet.

25 Ifølge de forklarende bemærkninger til pos. 3809 omfatter denne position industrielle produkter, der ganske vist indeholder materialer, der er egnet til konsum, eller som udgør grundlaget for sådanne stoffer, som dog hverken er egnet til konsum eller bestemt dertil. Denne position omfatter en lang række produkter og præparater af den art, der almindeligvis anvendes under bearbejdning eller efterbehandling af garn, tekstilstof, filt, papir, pap, læder og lignende materialer. Ifølge de forklarende bemærkninger er disse produkter kendetegnet ved deres sammensætning og frembydelse som præparater med en bestemt anvendelse i de i positionsteksten nævnte industrier og lignende industrier, f.eks. gulvtæppeindustrien, vulkanfiberindustrien og pelsværkindustrien.

26 Det fremgår således af disse forklarende bemærkninger, at produkterne henhørende under pos. 3809 er kendetegnet ved deres sammensætning og frembydelse som præparater med en bestemt anvendelse i de i positionsteksten nævnte industrier. Denne karakterisering, der tager udgangspunkt i produktets beskaffenhed og frembydelse, mangler ved det omhandlede stivelsesprodukt, hvis beskaffenhed og frembydelse ifølge forelæggelseskendelsen er neutral.

27 Herefter kan det omtvistede produkt ikke tariferes i pos. 3809.

28 Det fremgår af det ovenfor anførte, at det omhandlede stivelsesprodukt ikke kan tariferes i pos. 1901, 3505 eller 3809, som er anført i de forklarende bemærkninger til pos. 1108 i det harmoniserede system. Derfor henhører dette produkt som en blanding bestående af 90% kartoffelstivelse og 10% esterificeret stivelse i henhold til den førnævnte almindelige tariferingsbestemmelse 3, litra b), principielt under pos. 1108, og nærmere bestemt i underposition 1108 13 00 vedrørende kartoffelstivelse.

29 Det står dog stadig tilbage at undersøge, om Kommissionens forordning (EØF) nr. 28/90 af 4. januar 1990 — om tarifering af visse varer henhørende under KN-kode 1108 11 00, 1108 12 00, 1108 13 00 og 1108 14 00 og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 1463/87 (EFT L 3, s. 9) — er til hinder for denne tarifering.

30 Ifølge artikel 1 og nummer 3 i bilaget til denne forordning tariferes i underposition 1108 13 00 varer, der fremtræder som fint hvidt mel, bestående af en blanding af umodificeret kartoffelstivelse og små mængder acetyleret kartoffelstivelse eller meget svagt acetyleret kartoffelstivelse, og som har et stivelsesindhold på 95 vægtprocent eller derover, og et acetylindhold under 0,5 vægtprocent. Ifølge den i bilaget anførte begrundelse skal disse varer som følge af deres egenskaber, bl.a. deres lave acetylindhold, betragtes som stivelse henhørende under KN-kode 1108 13 00 og ikke som modificeret esterificeret stivelse henhørende under KN-kode 3505 10 50.

31 Ifølge forelæggelseskendelsen har det pågældende stivelsesprodukt et acetylindhold på 0,65, henholdsvis 0,67 vægtprocent, dvs et højere acetylindhold end den i forordning nr. 28/90 nævnte 0,5 vægtprocent.

32 Derfor bør det undersøges, om det er udelukket at tarifere produktet i pos. 1108, fordi dets acetylindhold ligger noget over 0,5 vægtprocent.

33 Det kan ikke udledes af ordlyden af forordning nr. 28/90, at den tilsigter at indføre en sondring mellem umodificeret stivelse, der skal tariferes i underposition 1108 13 00, og esterificeret stivelse henhørende under underposition 3505 10 50, på grundlag af acetylindholdet. For på den ene side fremhæves det blot i denne forordning, at et stivelsesprodukt med de kendetegn, der er nævnt i bilaget til denne forordning, under alle omstændigheder skal tariferes i underposition 1108 13 00; på den anden side er der i forordningen ikke foreskrevet noget om, i hvilken position et stivelsesprodukt med et noget højere acetylindhold end 0,5 vægtprocent skal tariferes.

34 Det bemærkes, at acetylindholdet i stivelsen er en indikator for dens substitutionsgrad: Jo højere acetylindholdet er, jo mere er stivelsen modificeret. Derfor kan stivelse med et meget lavt acetylindhold svare til umodificeret stivelse.

35 Derfor kan det ikke af et noget større acetylindhold (i dette tilfælde 0,65, henholdsvis 0,67 vægtprocent) end det, der er angivet i forordning nr. 28/90, udledes, at det omhandlede produkt ikke kan tariferes i underposition 1108 13 00, når det, som i hovedsagen, er et produkt der består af en blanding af 90% kartoffelstivelse og 10% esterificeret stivelse.

36 Følgelig skal det pågældende stivelsesprodukt tariferes som »kartoffelstivelse« i underposition 1108 13 00 i den fælles toldtarif.

37 Den forelæggende rets spørgsmål skal derfor besvares med, at den fælles toldtarif — den kombinerede nomenklatur — skal fortolkes således, at et stivelsesprodukt (stivelsesindhold (bestemt ved Ewers' metode) 99 vægtprocent eller 81,1 vægtprocent ved forsukringsmetoden; acetylindhold 0,65, henholdsvis 0,67 vægtprocent), som består af umodificeret kartoffelstivelse, tilsat neutraliseret kartoffelstivelsesester, der er befriet for acetaldehyd, og som er bestemt til anvendelse i papir- og tekstilindustrien, men som efter sin beskaffenhed også kan anvendes til konsum, selv om det ikke er tilladt i henhold til levnedsmiddellovgivningen, skal tariferes i underposition 1108 13 00.

Sagens omkostninger

38 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Bundesfinanzhof Hamburg ved kendelse af 20. august 1991, for ret:

Den fælles toldtarif — den kombinerede nomenklatur — skal fortolkes således, at et stivelsesprodukt (stivelsesindhold (bestemt ved Ewers' metode) 99 vægtprocent eller 81,1 vægtprocent ved forsukringsmetoden; acetylindhold 0,65, henholdsvis 0,67 vægtprocent), som består af umodificeret kartoffelstivelse, tilsat neutraliseret kartoffelstivelsesester, der er befriet for acetaldehyd, og som er bestemt til anvendelse i papir- og tekstilindustrien, men som efter sin beskaffenhed også kan anvendes til konsum, selv om det ikke er tilladt i henhold til levnedsmiddellovgivningen, skal tariferes i underposition 1108 13 00.

Kakouris Diez de Velasco Kapteyn

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 1. april 1993.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

C.N. Kakouris
Formand for Fjerde Afdeling